

Szebeni Olivér

Spirituálé

Európából a nyomor és különféle intoleráns társadalmi tényezők ösztönözték a bevándorlást Észak-Amerikába. Előbb vitorlásokkal, majd gőzösökkel keltek át az Atlanti-óceánon. Sokan vesztették életüket a „fedélközben”, és osztoztak az első „zarándok atyák” sorsában. Vihar, nélkülözés az úton, a túlélőket partra vergődésük után az őslakók gyanakvása, később a franciák és angolok háborúja tizedelte. Ír, skót, svéd, olasz kitelepülők százezrével utaztak Amerikába.

A köztudatban és a szakirodalomban is paraszti exodusnak nevezték a 19. század végi migrációs korszakot

„Kitántorogtak” magyarok, szlávok, skandinávok. Nem hiába nevezték az egyik „anyaállamot” Új-Hollandiának. Arról is folyt vita, hogy az angol, vagy a német legyen az Államok hivatalos nyelve. A betelepülőket a közös nyelv, az imádság és a hit fűzte egybe. A vallási közösség összetartotta a nemzetiséget. Hozzáfűzhetjük: kivételt az aranyásók, a bűnözők meg a banditák képeztek.

'56-os kivándorlók gyalog, a zöldhatáron át hagyták el az országot, hogy ausztriai gyűjtőtáborokba kerüljenek

Az afro-amerikaiak rabszolgaként kerültek az Újvilágba. Énekeikben a szülőföld emlékezete, táncai és a keresztyén hittérítők új tanítása vegyült. A „gospel” (evangélium), a „song” (dal) és a „spirituálé” (lelki ének) az elnyomott rabszolgák keresztyén beletörődését fejezi ki. Az európai bevándorlók sorsa nem sokkal különbözött az övéktől, és lelki énekeik nekik is voltak. A mennonita, az amish, a huteri közösségek, majd a születőben lévő számos evangéliumi

felekezet szintén gyarapította a kegyes énekkincset. A múlt század végén a világ elé lépő afrikáner énekek zeneisége közismert, de csak most válik ismertebbé az északi fehér betelepülők „szpirituáléja”. Az angolok őket általában „dutch”-nak nevezik, mivel elég gyakran hallják tőlük a „deutsch” (német) szót. Az új „szpirituálé” most jelentkezik az amerikai nyilvánosság előtt.

A világhírű Angels In Harlem Gospel Choir az Egyesült Államokból. 2009-ben Magyarországon is énekelték a béke és a szeretet üzenetét

Ez az éneklés kevésbé lüktető, nincs mozgás, testbeszéd. A tonális zeneszerkesztés jellemzi. Hegedű- és gitárkíséret hallható az új lemezeken. A gitár pengetése törthármasokkal a hárfá hangját idézi. A szöveg a belső emberhez szól. A régen teljesen protestáns többségű államokban (Pennsylvania, Rhode Island, Massachusetts, New-Hampshire és Maine) egykori kedvelt stílusa talál magára. A jól ismert ének: Ó, mily hű barátunk Jézus (*Wo ist Jesus mein Verlangen*), Holger Saarmann és Vivien Zeller előadásában népszerű. Vannak holland eredetű énekeik is. A megragadó szöveg megmásíthatatlan emberi sors, az élet és a halál, az összetartozás, a testvériesség evangéliumi gondolatát hangsúlyozza. Hol vannak a szülők, a testvérek? Nem jönnek már vissza. Az égben Istent dicsérik. – Egy másik holland ének: „Megyek haza, megyek haza a hazámba” (*Heim zu gej, heim zu gej nach dem Vatterland...*). Az énekek és a bennük rejlő protestáns gondolat feltárulása újdonságnak számít Amerikában. Nem erőszakot, forradalmat, világégést, genocídiumot importált Európából Amerikába az evangéliumi keresztyénség, inkább hitet Istenben, és reménykedő megnyugvást a földi lét küzdelmei között.

